

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historica Relatio De Ortu Et Progressu Fidei Orthodoxae
In Regno Chinensi Per Missionarios Societatis Jesu**

Schall von Bell, Johann Adam

Ratisbonae, 1672

Catalogus Prodigiorum apud Sinas, quae regnantibus Tartaris in ultima
Persecutione contigerunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11805

Catalogus

Prodigiorum apud Sinas, regnantibus Tartaris. Eorum Præludia & progressus in ultima Persecutione.

I.

Nono die Augusti anno 1658. Feriâ sextâ in Provincia Xantûm in metropoli, quam dicunt *Gi-nan-fù*, duobus temporibus ornatâ, ex quibus unum Patrum Societatis JESV, alterum Patrum Franciscanorum, secundâ noctis horâ crux candida in cœlo apparuit cum sua base; aliquot horis duravit, figurâ nihil imminutâ, visa à multis cùm Christianis, tunc Ethnicis.

II.

Anno 1660. die 22. sept: in Provincia Nanquinensi versus occasum sub primam auroræ lucem, visa est magna, & multi luminis stellæ sub cuius primum exortum audita sunt in cœlo duo tonitrua quasi duorum tormentorum curulum. Stella hæc major trahebat secum magnum minorum sparsarum numerum, quæ formabant stellam caudatam. In exortu earum pariter auditæ fuisse bombi unius vel plurium bombardarum, cum simul festivè exploduntur. Hæc stella caudata visa est aliquam multo

tem-

tempore versùs ortum ambulare , deniq; in-
luce solis desita videri.

III.

Anno 1664. Bonzijs & idolorum mystis per Provincias sparsis, ad colligendum argentum, quo Magistratus palatij corrumperentur, & constringerentur ad Christianum nomen funditus delendum, cùm in ipsa aula impium decretum adversus Deum ejusq; sanctissimam Legem cuderetur, die 22. Julij iratum mare intumuit, seseque campis Provinciarum Pequini, & Xantùm ad 80000. passuum superfudit, submersis Ethnicis quàm plurimis, de Christians ne uno quidem desiderato, qui parœcias quinque ab aqua violatas obtinebant.

IV.

Hoc ipso anno, divulgato Pequini, pérque cæteras Provincias blasphemiarum pleno libro contra mysteria vitæ Christi, ejusque Matris Virginis Immaculatam Conceptionem, & contra Ministros Evangelicos vñiversos, die 23. Sept. Sub illud ipsum temporis punctum, cùm Patres Societatis JESV vigore diabolici libelli, à Tamquansienio tribunalibus oblati, qui morabantur in aulâ, caperentur; rursus mare ruptis aggeribus se in continentem effudit fragore terrifico, inaudito fremitu, gressu longè citatiore, quàm antea. Occupavit de terra habitabili ad leucas centum. Hæc altera

A a 3

inun-

inundatio pessimè accepit regiones quatuor Provinciarum Pequini, Xantūm, Nanquini, & Che-Kiang strage innumerabilium Ethnicorum.

V.

Ilo ipso anno 1664. ipsissimo tempore, quo processus instituebantur adversus legem DEI, quando Patres Societatis JESV compingebantur in ergastula, novem catenis onerabantur, jam argento omni & auro, pretio nostræ condemnationis ærarijs illato, in Provincijs Septentrioni subjectis, die 13. Novemb. feralè rubore cœpit ille cometes, cujus stellæ erat ignea, crinium color cinereus. In Provincijs tamen Australibus observatus fuit mense Decembri, astra circumactus usq; ad finem Januarij sequentis anni 1665.

VI.

Anno 1665. promulgatō jam decretō Regis, ut omnes Sacerdotes comprehendenderentur, & adducerentur in aulam, quotquot Evangelium prædicarent per fines Imperij, jam latâ pœnissimæ mortis sententiâ in caput Joannis Adami Schall, & in nos ejus Socios ut 40. omnino ictus præduro robore inflictedos exciperemus, atq; insuper in exilium in Tartariam desertam, *Nin-co-tà* ejiceremur, 16. Aprilis sub meridiem, eâ ipsâ horâ, quâ Regina Avia funestam nostræ damnationis sententiam manu ad

Im-

Imperatorem nepotulum tulit , illo ipso momento , ut ajunt Evnuchi, qui erant præsentes , cœpit concuti tellus tremore usq; adeò terribili , ut mœnia Pequini plùs centenis locis ruanam egerint , multa ædificia corruerint, vento ex terra prævalido excitatō , qui nube pulvрulentā solem obtexerit , Regina cum nepotulo confestim in atrium devolārit, cur terra moveret , non planè inscia ; In illo namque præcipiti descensu uterq; inclamavit, pœnam illam à cœlo immitti propter injurias , quæ innocentibus inferrentur. Quam ob rem generale fecere indultum , ut, paucis exceptis casibus , liberi emitterentur omnes , atque adeò etiam innocentes è carcere; at verò planè contrarium evénit , ut mox dicetur.

VII.

Decimo nono Aprilis ejusdem anni pubblicato generali indulto ergastuli , exempti sunt omnes malefici , & quorumcunque criminum rei : de liberandis Patribus innocentibus actum nihil. Opponebatur illis , incurrisse casum reservatum Rebellionis , qui sit exceptus in indulto. Sub horam itaque 23. cum illi soli perstarent in vinculis attenti , cū pauculis mathematicis Christianis, movit iteratō tellus horribiliori , quam antea, sed non ita diuturna concussione.

Cujus metu Rex consternatus præcepit Tri-
A a 4 buna-

bunalibus, ut indultū aliquantū extenderent. Quo tempore iterum Gubernatoribus Imperij novus porrectus libellus est ab uno Judicium, ut tandem statueretur, quid agendum denique esset de Sacerdotibus Europæis in vincula conjectis? Responsum, P. Joannem Adamum Schall unacum mathematicis Mandarinis, ejus discipulis, diligenter custodiendum videri, reliquos tres Patres liberos domos suas dimitto-
dos : quod sequenti die factum.

VIII.

Interim cùm solus Pater Joannes Adamus Schall attineretur in carcere, catenis oneratus, & Regia festivos appararet iudos agendo natali parvuli Regis CAM-HI: coortum est improvism in aula incendium, quo decumanum conclave, aularum principi, & alijs concamerationibus annexum deflagravit: pretiosa quæque cymelia absque ulla ope, quæ celerari potuerit, absunta. Prodigio simile fuit, incendiij causam non potuisse resciri. Ajebant non pauci, vidisse se globum igneum de cœlo delabī supra palatium. Populus communiore vindictam interpretatus est, quam Christianorum DEUS de injurijs, innoxio Adamo ejusque Socijs illatis sumere decreverit. Denique clamoribus vociferantis populi, & irati metu cœli compulsi, 18. Maij vinculis exemerunt Magistratus Patrem Joannem Adamum, sed

in.

in vicem crudeliter ferro peremerunt quinque mathematicæ rei Præfetos, Christianos omnes.

IX.

Illo ipso anno 1665. cùm jam omnes Patres è suis Provincijs & Ecclesiis evocati fuissent, & ab armato milite tribunalibus oblati , ab his autem Patri Ludovico Buglio peramico Tartaris, & eorum linguae peritissimo in custodiam ac fidem contraditi in Provincia *Xan-tùm* Pequino conterminâ , maxima hominum multitudine fame periit , ortâ ex incredibili campo- rum sterilitate , arboribus cortice & foliorum honore privatis , & à frequentia transmigrantium populorum devoratis. Neque tamen hæc tanta vexatio aulæ intellectum plenum dedit , ut agnosceret , hæc mala tam gravia , esse duntaxat præludia secuturæ tragœdiæ , quæ toti impendéret Imperio ob necdum liberatos innocentes. Imò ultrà progressa improbitas , terræ motibus & incendijs , habitis quasi levioribus iræ divinæ , neque satis validis indicijs , rapinam sacrarum imaginum fecit , templa clausit , Patres suis ipsorum dominibus inclusos , custodiendos mandavit apposito milite , Sacra fieri prohibuit , Apostolicas functiones omnes interdixit , viginti quinque Sacerdotes in exilium egit , templum nostrum Orientale Pekuni æquavit solo , P. Joannem

Ada-

Adamum Schall continuis querelis oneravit, nihil aliud in his omnibus quærendo, quam ut octogenario seni & ægrotanti mors acceleretur, ærumnarum mole, inclementi ab uno ad aliud tribunal raptatione, crebris genuflexionibus tantum non exhausto & oppresso.

X.

Sed hæc inter divinæ justitiæ prodigia jure merito prætermitti non debet à DEO inflata pœna Gubernatorum quarto, quem *Sucamam* dixerunt, ortu vili, sensu & intelligentiâ primo, simulatione Patribus peramicō, sed reverâ nostri sæculi Ammano, Christiani populi hosti, & sententiæ impiæ adversùs sanctam Legem, & innocentem Mardochæum, Joānem Adamum latæ, Authori. Contigit ea 4. Septemb. an 1666. in regia Pequinensi undecim diebus, postquam *Cam-hi* annos natus 14. possessionem Imperij adiit. *Sucamam* dives erat juxta ac potens, Gubernator Regni aliquam multo tempore, sed postea exauctoratus, cùm timeret, ne agrestis per nefas opibus excideret, consilium cepit subducendi se se ex aula, specie pietatis. Duobus namque diebus post, quam *Cam-hi* Imperij habenas suscepit, libellum supplicem Regis Senatui per suum filium natu maximum porrexit: id, quod ipsémet non posse se excusabat, quòd octo mensium para-

paralyſi compeditus torqueretur. Libellus hic dicebat, Dominum suum magnopere flagitare, facultatem ſibi fieri adeundi ſepulchri Imperatoris *Xün-chi*, ut illic exigere reliquos vitæ annos liceret inter cineres & cupreflos ſui Domini extinti.

Et quamvis apud Sinas cineres venerari vi-
tâ functorum, pietas creditur, nihilominus petitio Sucamæ valde displicuit Imperatori no-
vello, tanquam ſuſpecta occultæ cuiusdam &
minimè ſinceræ machinationis.

Vultuſo igitur ſimilis præcipit, petitio ite-
rum ad incudem ut revocetur, accuratiū ex-
aminanda. Examinatores itaque, cùm, ne
displicerent Regi, tum ut desiderio Palatino-
rum quorundam facerent ſatis, quorum aliqui
nihil magis, quām Sucamæ exitium peropta-
bant, in libello plures quām viginti latere cul-
pas edixere, quæ ad unam hanc revocari po-
terant; Sucamam voluisse Regi imponere.
Absque mora igitur Sucama comprehensus, &
catenis ligatus cum natu majori, cùm nondum
dignum quid morte judicaretur egiffe, bonis
omnibus exutus, dimenſum centum iſtuum,
ſerulâ bene validâ inflictorum, nudis humeris
excipere jubetur: Supplicii genus apud Tar-
taros etiam Nobilibus imponi folitum. Re-
ferunt de ſententia ad Regem: Rex ut vidit
pœna modum, graviter commotus, lenitatem
Judi-

Judicum increpitat , iterum de novo rem iubet revocari ad calculos . Omnes commirati sunt rigoris exemplum in Rege adhuc iuvenculo recens Imperii habenas complexo , miti aliquin & ad miraculum propè moderato , cùm præsertim reus nihil dignum morte videretur gessisse . Sed nimirum aliis iudex & aliud tribunal humanis oculis occultum , sed quod nulla latent crima , & perfidiæ hominum , eum ad debitas scelerum pœnas deposcebat ; ad illum planè modum , prout Titus protestatus est , videri gravius quoddam in Hebræis delictum , plecti , quām quod adversus Romanos admissent , cùm suorum militum insuetum furem in Solymorum excidio tantâ ferri barbarie & diritate conspexit . Visâ igitur Regis inclinatione & peracerbo primorum Ministrorum in Sucamam odio , primum fuit Judicibus in secundo examine gravissimas culpas reperire , quæ rebellionem ipsam & perfidiam clamatam olerent . Vnde in hanc sententiam itum , ac pronuntiatum . Sucama , eiūsq; filius , quoniam Imperii exitium machinati sunt , & ab aula propterea , ut feralia sua consilia in opus deducerent , abesse constituerunt , ferrum patiuntor , conscripto vulneribus corio , & in quovis vulnere fistitor stagnans crux ignitâ laminâ , moriuntor diu , ut sentiant se mori . Nati reliqui ac nepotes (erant numero qua-

quatuordecim, septem filii, totidem nepotes, quos inter aliquot infantes trimuli, decollantur. Vxores, filiae, mulierum cæteræ venduntur Tartaris, bona omnia fisco addicuntur. Est autem mos antiquus Imperatorum Sinensium, ut pietatem erga sibi subiectos commonstrent, sententiam aliquantum mitigare. Hunc tene-re morem etiam CAM HO placuit, secturam, ac ferri morsus ignovit, laqueo frangi gulam con-tentus, & hoc propterea, quod Sucama inter primarios Regni Ministros à suo Patre relictus esset; Quoad cætera sententiam exhaustiri vo-luit, prout dixi 4. Septemb. anno 1666. Atq; hæc est quidem supplicii narratio, nunc P. Joannis Adami successum comparemus.

Inprimis iusto DEI iudicio Sucama meruit exscindi cum tota familia illo ipso mense Se-ptembri, quo ipse tribus anni ante, junctis cum Yamquansienio furore & copiis, cœpit cogitare de exscindendo penitus apud Sinas nomine omni Christiano, & quo uno ante anno exili-um viginti quinque Sacerdotibus imperavit. Fuit quoque manifestum DEI vindicis argu-mentum, ut illa ipsa actio & color, quod absen-tiam suam ab aula excusare Sucama fatagebat, nimirum venerandi ossa defuncti Imperatoris, quâ re alii laudem promeriti fuerant apud po-pulum ac Regem, Imperatori parvulo videre-tur actio illaudata, suspecta, non solum nullius

ferax

ferax gratiæ & favoris, sed etiam digna morte:
Sic etenim evenire versipelli decebat, quippe,
qui, cùm improbè loco CAM HÌ dominaretur
in Regno, Christianorum actiones omnes
quantumvis pias ac sanctas in suspicionem ac
fraudem adduxerit.

Si porro barbarum hunc Ammanum cum
sceleris puro Mardochæo contendere libet, ad-
vertemus profètò regnante Sucama Patrem
Adamum gravissimorum criminum alligatum,
catenis onustum, compactum fuisse in erga-
stulum: & hoc ipsum nunc Sucamæ evenisse,
accusatum, vindictum & in carcerem missum
cum omnibus suis filiis ac nepotibus.

P. Adamus ferè octogenarius octo mensium
spatio nervorum contractione laboravit; Su-
cama quadraginta vix excedens annos duplò
plùs torquetur.

P. Adamus linguæ usum in carcere & æru-
mnis amisit; Sucama eam itidem in carcere de-
perdidit.

P. Adamus in primo judicio sententiam tu-
lit mitiorem, in secundo condemnatur ad cru-
delem ferri sectionem, à qua tamen torturâ po-
stea liber evasit, quòd unus ex primis Imperii
Ministris ab Imperatore Xún-chì constitutus
Mathematicorum tribunali præsederit. Ast
idem prorsus exantlare tormentum Sucama-
compulsus fuit.

Pater

Pater Adamus æger ac membrorum usu de-
stitutus , deportatur ad tribunal in stragulis, la-
chrimas & gemitum vulgi adeptus, quod ipsum
sanctum & innocentem appellavit. Ad hoc
ipsum postea tribunal supra asserem positus ,
membris captus & æger deportatus fuit Suca-
ma , sed cum ingenti populi lætitia & plausu
videntis tandem impium & crudelem prodi-
torem ad commeritas raptari pœnas.

Patri Adamo rapuere à latere quinque dis-
cipulos , imò filios per baptismi fontem gene-
ratos , innocuos , & eduxerunt , ut decolla-
rentur ; Sucamæ autem eripiuerè omnino qua-
tuordecim filios & nepotes , & hos quoque
innoxios , perimendos.

P. Adamum ac Socios Sacerdotes exegere
suis è domibus ac templis , bonis fisico addictis;
Etiam Sucama non solùm non reverti permis-
sus fuit in palatium suum , verùm & ejus uxo-
res & filiæ , quæ priùs Reginarum instar cole-
bantur à Sinis , nunc sub hasta venduntur in
servitutem vilissimis Tartaris , fortunis mo-
mento omnibus , quæ septem milliones ut vo-
cant , excedebant , apud Sucamam repertæ ,
regium in ærarium translatis.

At verò extremū vitæ sub æstū mirūm quan-
tum discrepavere Amanus ille & Mardochæus

no-

noster; siquidem P. Joannes Adamus prodigijs clar^o cælestibus, i^mmunis ab omni culpa ex carcere remigravit ad templum; Sucama autem catenis onustus ex carcere ambulavit ad supplicium. Non sine causa dubitatum in aula fuit, utrùm Sucama priùs, quam fune ipsi frangeretur gula, Olympum vindicem agnoverit, & quanquam serò nimis ipsum facinorum pœnituerit, cùm namque ad locum supplicij pertraheretur, nostrum templum Orientale prætergressus, levatis miser oculis in signum pœnitentiae & doloris moto capite ingemuit. Illud verò extra dubium omne fuit in aula, agnitam à populis fuisse talionis pœnam, quam cœlum impio dæmonis mancipio inflixerit; namque post supplicium de Sucama sumptum, per compita & plateas Pequini nulli alij serebantur à vulgo sermones, quām eundem pœnæ modum, quem P. Joanni Adamo paraverat, ipsi impio irrogatum; lātis omnibus, hunc tandem è vivis morte sublatum, alterum verò cum honore periculō exemptum. Equis tunc fuit, qui Christianorum DEI potentiam ac iustitiam non summis laudibus extolleret?

XI.

Anno 1667. 25. Martij apparuit sol arcu magno variorum colorum tanquam iride circumdatus, & huic arcui tres alij maiores coloris

Ioris argentei conne^ctabantur foris , invicem implicati versus ortum. Talis perseveravit sol ab hora decima quartâ ad ipsum usque meridiem.

XII.

Anno 1668. qui propè fatalis & funestus toti Chinæ extitit , quo etiamnum Patrum exilium & prohibitio Apostolici ministerij perduravit , Martij 7. ad initium noctis conspecta fuit in cœlo trabs prægrandis ex minutulis conflata stellulis , acutum desinens , pyramidis vel lanceæ igneæ figurâ , ab ortu in occasum versa. Perseveravit videri usque ad decimum nonum dicti mensis , subinde evanuit. Fuit hæc lancea futuræ stragis ac portentorum triste præludium.

XIII.

Die 25. Julij ejusdem anni videre fuit in China funestos extremi Judicij prodromos . Siquidem (ut rem ordine exequamur) in provincia *Xantùm* paulo ante noctem coortus est mœstificus terræ motus , qui ad horam usque vigesimam sequentis diei continuâ concussione terram fatigavit .

Multi hiatus per campos aperti. Malum hoc præcipue sensit metropolis , *Gi-nan-fù* , ejusque circa tractus & sex oppida murata. Illa ipsâ nocte in duabus alijs civitatibus , & tredecim oppidis lapide structis , terra decies contremuit .

Bb

In

XIV.

In urbe *Tai-ngan-chen* versus occasum Solis erupit ex tellure ingens vaporum exhalatio instar nubis candidæ , ac totum illud terræ spatiū , ex qua prodijt exhalatio , profundè subsedit; auditus latè per aërem tympanorum strepitus , ferales sub terra boatus , non aliter , ac si tonitrua & tempestas subitus terram magna desæviret ; nec tremor quassatæ telluris ante decimam sextam diei insequentis horam conquiescere visus , iterum ante finem vespertini crepusculi sed absque mora tam diuturna productus.

XV.

In civitate , cui nomen *Te-Chen* , & in alijs quinque muratis oppidis æs campanum omne suópte , omnia tympana in conventibus Bonziorum asservari solita insonuerunt. Sed advertamus hīc licet , campanas Sinenses omnes exteriore in parte malleo tangi , & sonū edere.

XVI.

In alijs tribus civitatibus & oppidis terra contremuit ter , & sequenti die ab hora decima quarta usq; ad occasum solis.

XVII.

Toto quatuor civitatum sat grandium confino , cùm cœlum esset sudissimum , & absque omni nube , repente copiosa in campos de scen-

scendit pluvia cum iterato terræ motu, simili,
paulo antè dicto.

XIX.

In urbe *Liu-chen* nominata, terribilem inmodum movit tellus, auditis intra terræ uisceris tonitruis ac fragoribus horrendis. Secundâ noctis horâ incepit tremor, & duravit usque ad initium noctis sequenti die. Magni hiatus conspecti sunt, discedere, & aperiri cavernæ, petris montium ruptis, & fragminibus per plana devolutis.

Arenarum vis magna ex terræ rimis ejecteda, diu ventorum ludibrium fuit, & deniq; ex aëre delapsæ petræ plus triginta personis comminuerunt capita, cerebri medullâ humili dispersâ. Ad ultimum ex his ipsis disjunctis terræ cavernis profluxit humor copiosus aquæ flavæ.

XIX.

Hoc ipso die quatuor villæ lapide eductæ cœluvione perierunt; aquis quatuor palmis altissima domorum tecta transcendentibus. Uno vicinorum montium ab summo ad imum disfisso.

XX.

Alia quatuor oppida murata violentum terre motum passa sunt; duravit biduo integro tremor, inchoatus alterâ noctis horâ diei vigesimi quinti in Julio, nec desitus, nisi primum.

Bb 2

hora

XXI.

25. Ejusdem mensis in alijs quatuor oppidis muratis audiri cœptæ confusæ voces & horribilis ululatus , absque eo , ut adverti ab incolis posset , quis eas voces pronuntiaret. Secundum quod mox tenebris obduci cœlum tam densis , ut palpari manibus possent. Toto illo tempore , quo memoratæ nebulæ perseverarunt , continuus fuit gallorum clangor & ululatus canum.

XXII.

Eodem quo dixi die , in alia quadam civitate profundissima terræ caverna discessit , ex qua fluvius aquæ immundæ fætore intolerabiliter regurgitavit.

XXIII.

In quatuor alijs villis lapide structis , divisit se tellus in quatuor partes secundum mundi plagas & ventorum: ex ipsis quatuor arenosæ scaturigines profluxere. Advertendum in omnibus his memoratis locis & urbibus provinciæ *Xan-tùm* collapsa mœnia , turres ac domos , ita ut nihil omnino salvum & integrum permanferit , & in quibusdam alijs trium Provinciarum Pequini , Nanquini , & Kiangsi locis idem contigisse ; quæ etiam plus nimio terræ

terræ motus persenserint. Advertendum itidem, numerum h̄ic personarum extictarum & sub ruderibus sepultarum minimè iniri, cùm fuerit universalis & absque numero.

XXIV.

Die jam saepius dicto 25. mensis Julij anno
1668. corruerunt duo arcus , celeberrimi il-
lius pontis , cuius longitudo tertiam partem
milliarum excedit , opus regium est, lapidis can-
didi , amplum sanè , & altitudinis quasi im-
mensæ , pulchrum aspectu , artis incompara-
bilis , majestate tanta , ut videatur recens ex-
structum , cum jam plus mille annis steterit :
ruinam postea duxit omnimodam mensa Au-
gusto , prout statim dicetur .

XXV.

In Provincia Nanquinensi hoc ipso die 25.
Julij medium scissa est rupes durissima , altissi-
mo montis jugo imposita , per foramen decem
palmos latum , flumen provolvitur arenis al-
bentibus , quas inter de monte præcipitantes
devolutum quoque saxum fuit,in quo hæc ele-
menta , sive Hieroglyphica in margine ex-
pressa : quorum sensum nemo hactenus inter-
pretari potuit. Hium. Ho Quam C , jam.

XXVI.

Dominica Vera
Diem tunc 25. Julij planè funestum claudam
prodigio à primis mundi seculis inaudito, &
Pl. 5 quod

quod propterea jure merito nonnemini videri incredibile possit ; referam tamen h̄ic ipfissimis verbis primū per literas privatas datum, dein typo Sinensi per Provincias editum. Illud etiam refert P. Franciscus Sarpetri, & Fr. Antonius de Sancta Maria in suis ex Cantone datis 9. Novembris 1668. & ad Congregationem de propaganda Fide missis. Eæ versæ sic habent.

25. Julij anno 1668. in Provincia *Honan*. in finibus civitatis *Cham-te-fù* in tractu villæ *Vu-ngn-hien*, 27. lunæ sextæ Sinicæ horâ dici 13. ex summitate aëris vacui decidit horrificus juxta & formidabilis draco quatuor pēdum, quorum unusquisque unguis habebat quinque, sanè carnosus, caudâ oblongâ, squamatâ, squammis frequentibus magnis & ordinatis, integer, si caput excipias, quod ipsi erat recisum, granditate & longitudine ita protensa, ut centum quinquaginta stœcæ illi operiendo vix sufficerint.

Fortuna fuit decidisse in campum rasum, ac dépilem, hominibus infrequentem, in quo porticus duntaxat iter agentibus receptum dabant; & hanc unam pondus incidentis bestię perfregit. Ad illum videndum egressus est Gubernator villæ, iussitq; illum operiri multo cespite & inhumari. Hæc historia perscribitur, ut nemo ullus cam nesciat. Hucusq; versio monstri.

Vt

Vt hoc prodigium formosius intelligatur, notandum est, mensuram 150. stórearum respondere 150. kannis Italicis. Et hæc erat longitudo draconis, latitudo autem, quæ condecebat longitudinem. Cecidit in Provincia Honan, quæ est Sinarum medium, & nomen confert toti Imperio. & hanc ob causam China vocatur *Chum-que*, hoc est: regnum in medio situm. Dicitur etiam *Chum-hoa* quod est dicere, medium floridum, cultum; Antiquis omnia alia finitima regna præ isto barbara existimantibus. Notandum præterea insignia Monarchiæ Sinensis esse Draconem pedibus quinquunquigeris: & proptera omnes res ad usum Imperatoris Sinensis pertinentes impreffa gerere draconis insignia, & habetur pro delicto capitali huiusmodi insignibus domi suæ uti. Advertendum denique, omnes Patres, qui morabantur in exilio Cantonensi, ad prium hujus prodigiij nuntium dubitasse de veritate rei, probè gnaros Sinensium astutiæ, & parùm addicte Tartaro voluntatis. Quæ res ipsis suspicionem movit, ne forsan Sinæ, auditis ac visis tot per Provincias portentis, & cœlo usque adeò irato, fingerent hujusmodi acephalum Draconem ex alto lapsum, ad denotandum sceptri Tartarici casum & interitū, & re ipsa populus sic occulta interpretabatur auguria.

B b 4

Atq;

Atque adeò Patres , antequam prodigium
hoc literis committerent , exspectandum
censuere , quid Mercurij ex alijs afferrent Pro-
vincijs , & compertò , non variare , imò ex-
cusos esse , & vulgatos per totum Imperium ,
nihil Regulis & Mandarinis adversantibus ,
tum & ipsi cæteris prodigijs hoc quoque copu-
larunt , quæ hæc ipsa die contigerant ; cùm
præsertim eos minimè lateret sub pœnâ capitis
prohiberi apud sinas , ne quis vel scripto , vel
typo mendaces serere rumores auderet , præ-
sertim in materia , qualis hæc est , adeò sensi-
bili . Verissimum est , Tartaros quoque in au-
la monstrum hoc in rem suam explicasse , asse-
rentes , DEUM regnum sibi eo signo confir-
mâsse nullis finiendum temporibus . Draco-
nem enim non fuisse signum Tartarorum , sed
Sinensium , quibus cœlum reciderit caput ad
auferendam ipsis omnem regnandi spem , quod
non nisi capite fuit salvo & integro .

XXVII.

Sed nondum est hîc finis prodigiorum in
Provincia Xantùm . 24. die enim mensis Au-
gusti anni 1668. altissimus ille mons , quem
Sinæ *Xam* vocant , medius à summo ad imum
scissus est , de quo monte libri Sinenses fre-
quenter agunt , peregrinorum affluxu , & ido-
lorum cultu celebratissimo . Sunt in eo magni-
fica quoque ædificia , & magnus Bonziorum
nume-

numerus , oracula inde tanquam ex Tripode venditantium. Ex diducto montis rictu per tres dies continuos eruperunt flumina coloris sanguinei , & sub finem diei tertij deglutitus fuit mons penitus unacum Bonziorum agminibus , idolis , & Oraculis.

XXIX.

Eodem illo die , quo mons esse desijt , considerunt villæ numero tredecim hominibus quam plurimis ruinâ & mole consepultis.

XXIX.

Terrorem , supra quam dñci potest , magnum incusseré toti Imperio geminæ civitates , hoc ipso die à terra absorptæ , una in Provincia Nanquinensi , in Xantumensi altera. Hanc Socien-hien dixerunt positam ad latus rapidissimi fluminis Hoam-bo , dicti , ubi hodie civitatis locum amplissimus lacus occupavit.

XXX.

26. Augusti eodem anno 1668. in urbe quadam Provinciæ Pe-che lì quæ est ipsissimum Pequinum , procubuit dimidia turris cuiusdam altissimæ pars , & prodigio simile videtur ; quod altera turris pars ita permanet in casum proclivis , ut videatur omni momento casura , neque tamen cadat , in aëre quasi suâpte suspenfa.

XXXI.

Bb 5

Hoc

Hoc denique die complevit ruinam & casum suum famosissimus ille pons non multum à mœnibus Pequini distans , cuius mentionem supra fecimus , dignissimus in mundi miraculis narrari. Inter rudera saxum prægrande reperatum , in quo quatuor versus charactere Sinensi incisi legebantur. Sinicè sic pronuntiantur.

16. <i>Xao</i>	11. <i>Xe</i>	6. <i>Ta</i>	1. <i>C, ie</i>
17. <i>C, in</i>	12. <i>Leao</i>	7. <i>Tao</i>	2. <i>Leam</i>
18. <i>Si</i>	13. <i>Nan</i>	8. <i>Lo</i>	3. <i>Quam</i>
19. <i>Xan</i>	14. <i>Lai</i>	9. <i>Keu</i>	4. <i>Xhe</i>
20. <i>Muj</i>	15. <i>mj</i>	10. <i>Kiao</i>	5. <i>Quo</i>

Sensus litteralis versuum est : Postquam currus *C, ie Leam quam* transiverit (non potuit penetrari sensus harum trium litterarum *C-ie Leam quam* ; Videntur denotare nomen proprium illius hominis , vel rei , quæ debet transvehi in curru) Pons hic *Lo-Keu* dictus concidet . & non amplius comedetur oryza , in aulam Pekinensem à partibus Australibus subvenienda. Neq; amplius comburetur carbo à montibus occiduis in aulam asportatus. Hucusque versuum sensus.

Atq; hæc sunt prodigia , quæ operatus est DEUS in vastissimo hoc Sinarum Imperio nostra hâc ætate , annis abhinc non plus tribus ; in novo Asiaz mundo ducentis & amplius hominum millionibus frequente .

Abun-

Abundat hoc regnū non minūs literatis , quām
politici planē exultis , Cujus monarchia jam
quater mille annis incolmis stetit. Hoc itaq;
nos Imperium tam celebre , tam antiquum ,
DEO freti, speramus ad agnitionem veri DEI ,
& in gremium Romanæ Ecclesiæ adducere .
Expeditio magna est, fateor, verū in præfens
minūs ardua & difficilis, cùm perspicuè videa-
mus jam brachium Dei excelsi esse ad opus suc-
cinctum ; DEUS Author est incepti , DEUS
felicem dabit finem. Finio hīc breve meum
compendium ; qui plura desiderat , prælum
consulat Viennense P. Joannis Dominici Ga-
biani , vel ex Francia P. Adriani Crelon, vel
ex Belgio relationem latinam Patris Francisci
Rougemont. Ex his non solum cognoscet per-
secutionem præteritam, verū etiam progres-
sus militares , quos faciunt Tartari. Qui
denique cupit ex fundamentis intelligere de
scientijs Sinensium tam politicis , quām mora-
libus , expectet cum patientia commentarios
in Confutium & Mencium Philosophos Sinen-
ses , traductos in latinum sermonem à P. Pro-
spero Intorcetta , quorum operam sub prælo
urget Pater Athanasius Kircher. Omnes hi
Patres sunt de Societate JESU. Romæ 25. Ja-
nuarij Anno 1672.

Prosperus Intorcetta.
O. A. M. D. G.